

Kansen in het grondwaterbeheer

Grootschalige beheer

Nederland kent meer dan honderd grootschalige gebieden waarbinnen grondwaterverontreinigingen aanwezig zijn, verontreinigingen die in elkaars naaste omgeving liggen, elkaar mogelijk overlappen en waar veroorzakers of probleemeigenaren juridisch lastig zijn aan te spreken dan wel het technisch en organisatorisch moeilijk is om kosteneffectief te saneren. Voor die gebieden ligt een grootschalig grondwaterbeheer voor de hand. Wat houdt een grootschalig grondwaterbeheer in en waar kan Bodemzorg van dienst zijn?

Definitie, ligging en aantallen "grootschalige" verontreiniging

In Nederland zijn circa 124 grootschalige gebieden geteld. Van grootschaligheid is sprake wanneer een gebied van 13 ha of meer mogelijk verontreinigd grondwater kent. Bij een gebied kleiner dan 13 ha ligt een gevalsgerichte aanpak voor de hand, bij een gebied tussen de 13 en 25 ha een clustergerichte aanpak en boven de 25 ha een gebiedsgerichte aanpak. De grenzen van 13 en 25 ha zijn arbitrair gekozen.

Rol overheden

Deze cijfers blijken uit een studie, die in 2007 is uitgevoerd, naar potentiële grootschalige gebieden met verontreinigd grondwater. Dit onderzoek geeft gemeenten en provincies een handvat van de verontreinigingen die zij binnen hun grondgebied kunnen verwachten, welke omvang deze hebben met een indicatie van de mogelijke beheerkosten op basis van een zeer eenvoudig kostenmodel gebaseerd op monitoring en eventueel benodigde maatregelen.

Na een periode waarin deze gebieden jarenlang zijn 'blijven liggen' door de onzekerheid

over de technische haalbaarheid, de hoge kosten, het niet kunnen vaststellen van een veroorzaker en tot slot het ontbreken van een maatschappelijke aanleiding lijkt de laatste jaren de maatschappelijke aandacht voor deze gebieden toegenomen. Mede doordat de verontreinigingen de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen belemmeren en gebruiksfuncties van de ondergrond toenemen, zoals bodemenergiesystemen.

Er wordt gezocht naar manieren om de aanleg van de energiesystemen te combineren met beheersing van de grondwaterverontreiniging, waardoor de verontreiniging geen belemmering meer vormt voor de ruimtelijke ontwikkelingen. Langzaam beginnen overheden de voordelen in te zien van grootschalig grondwaterbeheer, zoals: "ruimte voor het bevoegd gezag voor een eigen invulling van de aanpak, zodat lokaal passende oplossingen kunnen worden gevonden", "een stimulans voor de aanpak van bronverontreinigingen, doordat de aanpak van de pluim wordt losgekoppeld van de bron";

"een mogelijkheid om de ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van het gebied te kunnen afstemmen op de aanwezige of te realiseren grondwaterkwaliteit", en "een substantiële kostenreductie".

De huidige Wet bodembescherming (Wbb) maakt een gevalsgerichte of een clustergerichte aanpak mogelijk. Voor een gebiedsgerichte aanpak is een wetsvoorstel ingediend. Daar waar het in het verleden conform de Wbb niet mogelijk was om grondwaterverontreinigingen te laten verspreiden, is nu een wetswijziging in de maak waarin verspreiding binnen een aangewezen grootschalig gebied kan worden toegestaan.

Locatie 130 mogelijke grootschalige grondwaterbeheergebieden (bron: 3M)

De overheden hebben volgens Bodemzorg de taak een passend beheer van grootschalig grondwaterbeheer te faciliteren of nog beter te initiëren. Hierin lijkt vooral een rol weggelegd bij de gemeenten, en indien de verontreinigingen de gemeentegrenzen overstijgen is hier een coördinerende rol weggelegd voor de provincies.

Het verdient in beide gevallen aanbeveling om partijen te betrekken die “een waterbelang” hebben, zoals de waterschappen en hoogheemraadschappen en, indien binnen het gebied drinkwater wordt

gewonnen, ook de drinkwatermaatschappijen. Inmiddels zijn er al vele van dergelijke initiatieven, waarvan Apeldoorn, Tilburg, Enschede, Hengelo en Haven Rotterdam voorbeelden zijn.

Bodemzorg

Door onze betrokkenheid bij onder meer het Gooi en Amsterdam West hebben wij vijf jaar kennis en ervaring met grootschalig grondwaterbeheer. Wij hebben goede contacten bij overheidspartijen, adviesbureaus, aannemers en onderzoeksinstituten, en bevoegde gezagen. Wat wij voor u kunnen betekenen is:

- een adviserende, communicerende en/of initiërende of regisserende rol;
- advies over het opzetten van een beheerorganisatie;
- het doorrekenen van de kosten voor grootschalig grondwaterbeheer en/of de afkoopsom daarvan;
- advies aangaande contracten met derden;
- geohydrologisch advies;
- advies over kansen in het waterbeheer en de duurzame bodemenergie;
- het (laten) opstellen van gebiedsbeheersplannen;

Als u een vrijblijvende afspraak wilt maken, plannen hebt of vragen over grootschalig grondwaterbeheer, dan kunt u contact opnemen met Peter Assenberg, projectleider Bodemzorg, e-mail p.assenberg@afvalzorg.nl, telefoon: 088-801 06 29.